

Obsah

1	Vývoj a pojetí sociální pediatrie v historickém kontextu	7
2	Zařízení zajišťující ochranu ohrožených dětí, především v oblasti sociální	10
2.1	Ústavní zařízení v gesci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR.....	10
2.1.1	Diagnostický ústav	10
2.1.2	Dětský domov.....	11
2.1.3	Dětský domov se školou	11
2.1.4	Výchovný ústav	11
2.1.5	Středisko	11
2.2	Ústavní péče v gesci zdravotnictví a nestátní organizace	12
2.3	Ambulantní zařízení, OSPOD	14
3	Postavení dítěte ve společnosti a jeho potřeby	15
3.1	Socializace dítěte	15
3.2	Potřeby dítěte.....	15
3.2.1	Biologické potřeby	15
3.2.2	Psychické potřeby	16
3.2.3	Sociální potřeby.....	16
3.2.4	Vývojové potřeby.....	16
3.2.5	Maslowova hierarchie (pyramida) potřeb	16
4	Práva dítěte	19
4.1	Dítě v běhu času.....	19
4.2	Úmluva o právech dítěte	19
4.3	Haagská úmluva o únosech dětí.....	20
4.4	Úmluva Rady Evropy o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí.....	22
5	Rodina	25
5.1	Definice.....	25
5.2	Historie rodiny	26
5.2.1	Historie vývoje rodiny v České republice.....	27
5.2.2	Poznámky k současné podobě rodiny – sekularizovaná rodina	27
5.3	Poruchy rodiny.....	28
5.4	Deprivace – depriváční syndrom	30
6	Faktory ovlivňující zdravotní stav dětské populace	31
7	Děti vyžadující speciální péči	33
7.1	Ohrožené dítě.....	33
7.2	Rizikové dítě.....	33
7.3	Dítě s postižením – druhy postižení.....	33
7.4	Sociálně maladaptované dítě	34
7.5	Nemocné dítě	35
8	Nezaopatřené dítě	36
9	Děti „na okraji společnosti“ a jejich specifické problémy	40
9.1	Národnostní menšiny	40

9.2 Uprchlícké děti a mládež.....	40
9.2.1 Děti uprchlíků-cizinců v České republice.....	41
9.3 Specifika romského etnika.....	42
9.4 Děti v chudobě, pracovně zneužívané, street-children.....	43
10 Náhradní rodinná péče	45
10.1 Svěření dítěte do péče jiné osoby (svěření).....	45
10.2 Pěstounská péče.....	46
10.3 Pěstounská péče na přechodnou dobu.....	47
10.4 Dávky pěstounské péče.....	47
10.5 Poručenství, pokud poručník o dítě osobně pečuje.....	47
10.6 Osvojení (adopce).....	48
11 Syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte – CAN (Child Abuse and Neglect)	51
11.1 Týrání dítěte (fyzické i psychické).....	51
11.2 Zneužívání dítěte.....	53
11.3 Zanedbávání dítěte.....	54
11.4 Tresty ve vztahu k syndromu CAN.....	54
11.5 Zvláštní formy CAN.....	55
11.6 Diagnostika syndromu CAN.....	56
11.7 Terapie syndromu CAN.....	56
12 ADHD – Attention Deficit Hyperactivity Disorder	57
12.1 Klinické projevy.....	57
12.2 Rodič a dítě s ADHD.....	58
12.3 Diagnostika.....	58
12.4 Způsoby komunikace.....	59
12.5 Jak přistupovat k dítěti s ADHD při učení?.....	59
12.6 Medikace a ADHD.....	59
13 Poruchy autistického spektra.....	61
13.1 Prevalence a etiopatogeneze.....	61
13.2 Klinický obraz.....	62
13.3 Diagnostika, průběh, prognóza a terapie.....	63
13.4 Sociální přístup k řešení poruch autistického spektra.....	65
14 Koncepce péče o děti a dospívající se závažnou život limitující a ohrožující diagnózou a jejich rodiny.....	67
14.1 Dětská paliativní péče.....	68
14.2 Domácí prostředí.....	70
14.3 Zdravotní služby.....	70
14.4 Sociální služby.....	71
15 Rizikové chování dětí a mládeže	76
15.1 Šikana.....	77
15.1.1 Formy šikany.....	77
15.1.2 Druhy šikany.....	78
15.2 Kyberšikana.....	78
15.2.1 Rizikové faktory kyberšikany.....	79
15.2.2 Znaky kyberšikany.....	79
15.2.3 Druhy kyberšikany.....	81

15.3 Rizikové chování dětí a mládeže – shrnutí	83
15.4 Kde hledat pomoc	83
16 Autoagresivní chování dětí.....	85
16.1 Suicidiální chování	85
16.2 Sebevražedný pokus	85
16.3 Sebepoškozování.....	86
16.4 Autoagresivní chování a současnost.....	86
17 Poruchy příjmu potravy u dětí a dospívajících	88
17.1 Mentální anorexie a mentální bulimie.....	88
17.2 Obezita.....	88
17.3 Další poruchy příjmu potravy	89
18 Úrazy dětí.....	91
18.1 Úrazy dětí.....	91
18.2 Otravy.....	92
18.3 Tonutí a utonutí	92
18.4 Prevence úrazů	92
18.5 Prognóza dětských úrazů.....	94
19 Látkové a nelátkové závislosti.....	95
19.1 Co je to závislost?.....	95
19.2 Návykové látky	95
19.2.1 Legální látky	95
19.2.2 Nelegální látky	96
19.3 Česká protidrogová politika (ČPP) a její struktura	97
19.4 Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky (RVKPP)	97
19.5 Systém péče o uživatele drog v České republice	100
19.6 Nelátkové závislosti.....	101
20 Vybrané statistické údaje ve vztahu k sociální pediatrii.....	104
Použitá a doporučená literatura	106